
POLITYKA SUROWCOWA PAŃSTWA

PROJEKT

PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW POLITYKI SUROWCOWEJ
PAŃSTWA

MIĘDZYRESORTOWY ZESPÓŁ
DO SPRAW POLITYKI SUROWCOWEJ
PAŃSTWA

Projekt Polityki Surowcowej Państwa (PSP) to dokument przygotowany pod kierunkiem prof. Mariusza Oriona Jędryska, Sekretarza Stanu w Ministerstwie Środowiska, Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Surowcowej Państwa, Głównego Geologa Kraju. Ze względu na interdyscyplinarny charakter planowania gospodarki surowcami prace nad PSP wykraczają poza kompetencje resortu środowiska i Głównego Geologa Kraju i dlatego *Projekt PSP* był realizowany przez przedstawicieli wszystkich ministerstw, branżowych podmiotów gospodarczych, w szczególności wchodzących w skład Międzyresortowego Zespołu ds. Polityki Surowcowej Państwa, instytucji naukowych i środowisk społecznych.

Projekt PSP stanowi podstawę do podjęcia dalszych prac nad polityką surowcową państwa. Zawiera plan działań niezbędnych do świadomego oddziaływania na gospodarkę narodową – na jej dynamikę, strukturę i funkcjonowanie, na stosunki ekonomiczne w państwie oraz na jego relacje gospodarcze z zagranicą. Kluczowym celem polityki surowcowej państwa jest wzrost gospodarczy, który jest warunkiem zapewnienia długookresowej poprawy zaopatrzenia społeczeństwa w dobra rzeczowe i usługi. PSP ma stworzyć narzędzia, które pozwolą skutecznie prognozować zjawiska ekonomiczne i umożliwią elastyczną reakcję państwa na nagłe zmiany na światowym rynku surowców. Realizacja polityki surowcowej ma służyć racjonalnemu gospodarowaniu zasobami kopalin i surowców pochodzących ze źródeł wtórnych, a także wyznaczaniu kierunków badań i inwestycji geologiczno-górnictwowych, zgodnie z obecnym stanem wiedzy i etapem rozwoju kraju.

Zrównoważony rozwój i ciągłość procesów gospodarczych wymaga stałego dostępu do surowców o optymalnej jakości, czyli zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego. Dlatego istotne jest rozpoznanie obecnego i prognozowanie przyszłego zapotrzebowania gospodarki na surowce. Polska, podobnie jak większość krajów UE uznała, że konieczne jest opracowanie strategii pozyskiwania surowców mineralnych. Stąd cele i narzędzia wskazane w *Projekcie Polityki Surowcowej Państwa* wpisują się w działania organów Unii Europejskiej, podejmowane dla zaspokojenia kluczowych potrzeb surowcowych państw członkowskich. Polska dąży zatem

do kreowania rozwiązań zgodnych z wizją UE i do wzmocnienia współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa surowcowego, do lepszego przepływu wiedzy, technologii i surowców między krajami Unii, a przy okazji – do budowy sprawnego systemu zarządzania wykorzystaniem surowców w kraju.

Projekt PSP przewiduje, że główną bazą realizacji polityki surowcowej będą zasoby krajowe, przy czym dotyczy to jedynie tych surowców, które mają lub mogą mieć duże znaczenie gospodarcze i społeczne oraz wpisują się w profil surowcowy naszego kraju. Przedmiotem zainteresowania PSP są zatem: surowce otrzymywane ze źródeł pierwotnych (rud metali, kopalin energetycznych, chemicznych i skalnych), wody podziemne, ciepło Ziemi oraz surowce pochodzenia wtórnego. PSP skupia się także na innych zagadnieniach niebezpośrednio związanych z eksploatacją, takich jak: bezzbiornikowe składowanie substancji w strukturach geologicznych, edukacja, ochrona georóżnorodności, rozwój innowacyjnych technologii prospekcji geologicznej, górnictwa i przetwórstwa.

Projekt PSP zakłada też zmiany w prawie. Z badań przeprowadzonych wśród inwestorów górniczych wynika, że inwestowanie w polskie górnictwo najbardziej utrudniają długotrwałe procedury administracyjne i sądowe. Znacząco wpływa to na ryzyko inwestycyjne i podażowe. Dlatego zapisy *Polityki Surowcowej Państwa* będą uwzględniać działania na rzecz zdecydowanej poprawy tego stanu.

Istotnym celem polityki surowcowej państwa będzie zmniejszenie zależności Polski i UE od zewnętrznych dostaw surowców. Można to osiągnąć za pomocą:

- intensyfikacji pozyskiwania surowców ze źródeł krajowych,
- bardziej efektywnego odzysku cennych surowców ze źródeł wtórnych, co wpisuje się w najnowsze modele zrównoważonej gospodarki światowej- jako tzw. gospodarka o obiegu zamkniętym,
- odpowiedniej stymulacji rynku.

Służyć temu może także rozpoznanie potencjału surowcowego innych rejonów świata, co pokaże możliwości dywersyfikacji źródeł dostaw surowców. Zróżnicowanie tych źródeł przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa i stabilności dostaw oraz wpłynie na poprawę ekonomicznych aspektów pozyskiwania surowców ze źródeł zewnętrznych.

Obecnie ponad połowa z blisko 140 wykorzystywanych w naszym przemyśle surowców mineralnych oraz wyrobów pochodnych pochodzi z importu. Import pokrywa większość krajowego popytu na ropę naftową i gaz ziemny, a także większość lub całość krajowego zapotrzebowania na niektóre metale i koncentraty ich rud, z wyjątkiem surowców cynku, miedzi, ołowiu, selenu, srebra i złota. Import zaspokaja też większość lub całość krajowego zapotrzebowania na szereg ważnych surowców niemetalicznych. Kluczem do zmiany tej sytuacji jest zdiagnozowanie najważniejszych problemów i barier rozwojowych, wraz z określeniem działań służących redukcji tych ograniczeń. Pozwoli to podjąć spójne strategiczne działania o charakterze regulacyjnym, organizacyjnym, legislacyjnym, instytucjonalnym, proceduralnym, technicznym, kontrolnym, a także finansowym, na szczeblach krajowym, regionalnym i lokalnym.

Kształtowanie polityki surowcowej państwa będzie się opierać na dziewięciu filarach:

1. Zapotrzebowanie gospodarki krajowej na surowce mineralne;
2. Pozyskiwanie surowców ze złóż kopalin i ciepło Ziemi;
3. Pozyskiwanie surowców z odpadów, ich zamienniki oraz rekultywacja i remediacja;
4. Pozyskiwanie deficytowych surowców mineralnych drogą importu i współpraca międzynarodowa;
5. Uwarunkowania prawne polityki surowcowej państwa;
6. Upowszechnienie wiedzy o geologii, górnictwie i surowcach mineralnych;
7. Ramy instytucjonalne wypracowania i wdrażania polityki surowcowej państwa;
8. Ryzyko i planowanie inwestycji;
9. Usprawnienie systemu podatków i danin.

Efektami realizacji PSP mają być m.in.: wzrost bezpieczeństwa surowcowego; rozwój gospodarczy zapewniający konkurencyjność naszej gospodarki na rynkach światowych, rozwój społeczny i naukowo-techniczny; stopniowe wdrażanie modelu gospodarki o obiegu zamkniętym (poprzez minimalizację ilości odpadów i maksymalizację odzysku surowców ze źródeł wtórnych) oraz większy wpływ na kształtowanie i wdrażanie polityki Unii Europejskiej oraz organizacji międzynarodowych, których Polska jest sygnatariuszem (Międzynarodowa Organizacja Dna Morskiego, Komisja do spraw Granic Szelfu Kontynentalnego przy ONZ).